

KAPITALBESKATTNING – översikt

av Björn Forssén

Kapitalbeskattning – Vem? Hur? Vad? När ? ”Metod” och Historik, s. 2-3

Exempel på skatteberäkning – försäljning av onoterade aktier (ej fåmansföretag), s. 4

Exempel på skatteberäkning – försäljning av onoterade aktier (ej fåmansföretag), s. 4

Exempel på skatteberäkning – försäljning av marknadsnoterade aktier, s. 4

Exempel på beräkning av skattereduktion om olika kapitalinkomster och förluster samma beskattningsår – Jfr Exempel 5.12 på s. 238 i Lodin m.fl. 2013, s. 5

Exempel på skatteberäkning – försäljning av privatbostadsfastighet, s. 6

Exempel på skatteberäkning – försäljn. av privatbostadsrätt, Jfr Exempel 5.15 på s. 226 i Lodin m.fl. 2013, s. 6

Exempel på skatteberäkning – avyttring av andra tillgångar/främst olika slags privat lösöre (52 kap. IL), s. 6

Exempel på skatteberäkning – uthyrning av privatbostadsfastighet, s. 7

Huvudsaklighetsprincipen resp. delningsprincipen – blandade fång (avyttring/gåva), s. 7

Förkortningar, s. 7

Kapitalbeskattning – Vem? Hur? Vad? När ? ”Metod” och Historik

Enligt inkomstskattelagen (1999:1229), IL, beskattas inkomster i tre inkomstslag:

- Vem?**
- Förvärvsinkomster/arbetsinkomster – inkomstslagen *tjänst* respektive *näringsverksamhet (NRV)* [1:5 IL].
 - **Fysiska personers** skatt på kapitalinkomster beräknas på överskottet i **inkomstslaget kapital** [1:3 1 st 1 och 2 och 1:6 IL].
 - Juridiska personer har enbart ett inkomstslag, NRV [1:3 2 st, 1:7 och 13:2 IL].

Bestämmelser om beräkning av resultatet i inkomstslaget kapital, 41 och 42 kap. IL [1:8 IL]:

- Hur?**
- Intäktsposterna – kostnadsposterna=överskott eller underskott [41:12 1st IL]
 - Om överskott, 30 % *proportionell statlig* skatt [65:7 IL]
 - Avvikande skattebelastning i följande fall:
 - Utdelning/kapitalvinst i fåmansföretag, helt eller delvis $2/3 \times 30\% = 20\%$ [57:20 2 men. o. 57:21 1 st IL].
 - Utdelning/kapitalvinst på andelar i onoterade företag, skattesats $5/6 \times 30\% = 25\%$ [42:15 a 1 st. IL].
 - Ang. kapitalvinst på privatbostadsfastighet/privatbostadsrätt: endast 22/30-delar av vinsten är skattepliktig (om det i dessa fall i stället blir kapitalförlust får endast 50 % av förlusten dras) [45:33 IL/46:18 IL].
 - Om underskott, tillämpas bestämmelser om skattereduktion [41:12 2 st IL, hänv. till 67:2 o. 67:10 IL].
 - Skattereduktion ska göras för underskott av kapital, skattereduktionen räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap. etc [67:2 IL].
 - Om skattereduktion: skatten minskas med 30 % av underskott upp till 100.000 kr och med 21 % av det återstående underskottet [67:10 IL].
 - För att kunna utnyttja skattereduktionen förutsätts att det finns förvärvsinkomster samma beskattningsår mot vilka avräkning kan ske. Skattereduktion som inte kan utnyttjas får inte sparas och räknas av ett senare beskattningsår [se Lodin m.fl 2013 s. 181].

Vad? Vad som ska tas upp och dras av i inkomstslaget kapital:

- Ränteinkomster, utdelningar, inkomster vid uthyrning av privatbostäder och alla andra inkomster på grund av innehav av tillgångar *samt* kapitalvinster ska tas upp som intäkt, om inte annat anges i 42 kap. eller 8 kap. IL [42:1 1 st IL]. [Gränsdragning mellan ränta/utdelning och kapitalvinst (reavinst) således (prop. 1989/90:110 Del 1 s. 403)] --- *Se även, ang. avgränsning av inkomstslaget kapital, nedan vid ”Metod”* ---
- Exempel på kapitalinkomster*
 - Ränta på bankkonto
 - Räntor på lån
 - Utdelning på aktier
 - Uthyrning av fastighet
 - Försäljning av egendom
- Utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster ska dras av som kostnad, om inte annat anges i 42 kap. eller i 9 eller 60 kap. Ränteutgifter och kapitalförluster ska dras av även om de inte är sådana utgifter. [42:1 2 st 1 o. 2 men. IL]. Förvaltningsutgifter dras i den mån > 1.000 kr för beskattningsåret [42:6 IL].
- Bara verkliga kapitalförluster ska anses som kapitalförluster [44:23 IL].

När? När inkomst i kapital ska tas upp till beskattning:

- Kontantprincipen
 - Inkomster ska tas upp som intäkt det beskattningsår då de kan disponeras [41:8 1 st IL].
 - Utdelning ska tas upp av den som har rätt till utdelningen när den kan disponeras [42:12 IL].
 - Avyttringsprincipen
 - Kapitalvinster, t.ex. vid försäljning av fastighet, bostadsrätt eller delägarrätter såsom aktier, tas upp för det beskattningsår varunder avyttring skett [45:1 IL (avyttring av fastigheter); 46:1 IL (avyttring av bostadsrätter) och 48:1 IL (avyttring av delägarrätter och fordringsrätter)]. [44:26 1 st IL]
 - Kapitalförluster ska dock inte dras av som kostnad förrän det beskattningsår då förlusten är definitiv [44:26 2 st IL].
 - Med avyttring av tillgångar avses försäljning, byte och liknande överlåtelse av tillgångar [44:3 IL].
 - Avyttringstidpunkten = vid upprättande av köpekontrakt (inte först vid upprättande av köpebrev vid försäljning av fastigheter) [RÅ 1980 1:82 och Lodin m.fl. 2013 s. 207].
- [Regler om *uppskovsbelopp* finns i 47 kap. IL ang. avyttring av privatbostadsfastighet/privatbostadsrätt.]

Utgifter ska dras av som kostnad det beskattningsår då den skattskyldige betalar dem eller på något annat sätt har kostnaderna [41:9 1 st IL].

”Metod” Avgränsning av kapitalinkomster i förhållande till:

- 1. inkomstslagen (det inkomstskattepliktiga området),**
- 2. uttryckliga undantag från skatteplikt och**
- 3. inkomstslaget kapital jämfört med inkomstslagen NRV och tjänst**

1. Om en inkomst inte kan hänföras till något av de tre inkomstslagen – kapital, NRV eller tjänst – faller den utanför det skattepliktiga området [Lodin m.fl. 2013 s. 85 och 86 och prop. 1989/90:110 Del 1 s. 307 och 308].

Ex.: Skadestånd (RÅ 1984 1:35)/Intäkt av brottslig verksamhet (RÅ 1991 ref. 6) [Lodin m.fl. 2013 s. 86].

2. I 8 kap. IL uppräknas en rad skattefria intäkter [Lodin m.fl. 2013 s. 87].

Skattefritt/Icke avdragsgillt enligt 8 kap. IL/9 kap. IL ang. bl.a. kapitalinkomster:

Skattefritt

- Förvärv genom arv, testamente, gåva eller bodelning är skattefria [8:2 IL].
- Lotterivinster [8:3 IL]. Utl. lotterivinst dock skattepliktig, om > 100 kr och ej skattefri enl. 8:3 [42:25 IL]
- Ränta på återbetalad skatt, tull eller avgift är skattefria enligt vissa angivna bestämmelser [8:7 IL].

Icke avdragsgillt

- Utgifter för den skattskyldiges personliga levnadskostnader och liknande får inte dras av [9:2 1 st IL]. Dock ska ränteutgifter och kapitalförluster dras av även om de avser t.ex. lån för privat konsumtion eller boende etc. [42:1 2 st 2 men. IL och Lodin m.fl. 2013 s. 105 – jfr äv. ovan vid **Vad?**].
- Räntor på CSN:s studielån och vissa andra angivna räntor och avgifter får inte dras av [9:7 IL].

3. Om en inkomst omfattas av det skattepliktiga området och inte undantas från skattepliktig enligt 8 kap. IL, ska den hänföras till något av de tre inkomstslagen:

- Till inkomstslaget kapital räknas inkomster och utgifter pga innehav av tillgångar och skulder, *och* i form av kapitalvinster och kapitalförluster **MEN inte** inkomster och utgifter som räknas till inkomstslaget **NRV** [41:1 IL (se äv. 41:2-5/25:3 2 st IL)].

NRV: ”Med näringsverksamhet avses förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt.” [13:1 1 st 2 men IL]

- Regeln uttrycker som kriterier för NRV: **förvärvssyfte**, yrkesmässighet och självständighet. Yrkesmässighet består i varaktighet eller omfattning. Självständighet är en avgränsning av NRV mot anställningsförhållanden etc., dvs. mot inkomstslaget tjänst [jfr 10:1 och 13:1 2 st IL].
- Om ett vinstsyfte används som ett av kriterierna för NRV får det numer bara anses avse att avgränsa NRV mot hobbyverksamhet och utgör inte något krav på att verksamheten ska gå med överskott. I stället anses ett **förvärvssyfte** avgörande för NRV [Lodin m.fl. 2013 s. 289 och RÅ 1998 ref. 10].
- Om **förvärvssyfte saknas**: Inkomsten beskattas i **inkomstslaget kapital**, om den utgör *avkastning* eller kapitalvinst på tillgång [Lodin m.fl. 2013 s. 288].
- Om **förvärvssyfte saknas och inkomsten erhålls för en prestation**, som utförs självständigt utan att anställning föreligger är det fråga om en hobbyverksamhet: Inkomsten beskattas då i inkomstslaget **tjänst** som ett **restinkomstslag i förhållande till kapital och NRV**. Överskott av hobby beskattas tillsammans med övriga inkomster av tjänst, men underskott får inte dras mot andra tjänsteinkomster. Därför behandlas hobbyverksamhet som om den utgör en särskild verksamhet inom inkomstslaget tjänst [10:1 1 st och 12:37 IL och Lodin m.fl. 2013 s. 132 och 288 samt prop. 1989/90:110 Del 1 s. 295].

Särsk. om

fast. etc. Enskild näringsidkares kapitalvinst/-förlust på näringsfastighet/-bostadsrätt: normalt kapitalink. [13:6 1 st IL].

Historik Genom skattereformen 1990/91 fördes 6 inkomstslag samman till 3:

- Inkomstslagen jordbruksfastighet, annan fastighet och rörelse → Inkomstslaget NRV.
- Inkomstslagen kapital och tillfällig förvärvsverksamhet → Inkomstslaget kapital.
- Inkomstslaget tjänst (anställning etc.) samt tidigare skattefri hobby → Inkomstslaget tjänst. [prop. 1989/90:110 Del 1 s. 295 och 377 samt Lodin m.fl. 2013 s. 174]
- Löpande kapitalinkomster ger skatteförmåga och inkluderas i källteorins inkomstbegrepp. Kapitalvinster innebär inte att något värde produceras utan bara att en tillgång byter ägare. De utgör därför ingen inkomst nationalekonomiskt sett. I och med skattereformen 1990/91 anses dock kapitalvinster utgöra beskattningsbara inkomster i lika mån som andra kapitalinkomster [Lodin m.fl. 2013 s. (34, 40), 174 och 175].
- Realisationsvinst/-förlust ersattes genom IL med kapitalvinst/-förlust [prop. 1999/2000:2 Del 1 s. 505].
- Förvärvskällebegreppet utmönstrades genom IL [Lodin m.fl. 2013 s. (40, 103) och 477].

Exempel på skatteberäkning – försäljning av onoterade aktier (ej fåmansföretag)

A startar AB X genom att tillskjuta ett aktiekapital om 100.000 kr. Efter en tid gör A ett ovillkorat aktieägartillskott om ytterligare 100.000 kr till sitt AB X. A säljer sedan AB X för 250.000 kr genom en företagsmäklare som får ett arvode om 10.000 kr för försäljningen.

- Kapitalvinst: $250.000 \text{ kr} - 210.000 \text{ kr} (100.000 + 100.000 + 10.000) = 40.000 \text{ kr}$ [44:13 och 14 IL].
- Skatt 25 % ($5/6 \times 30 \%$) $\times 40.000 \text{ kr} = 10.000 \text{ kr}$.

OBS! Ovillkorat AT som tillkommit genom omvandling av villkorat AT när bolaget kommit på obestånd är värdelöst och får inte inräknas i omkostnadsbeloppet [RÅ 2002 ref. 107. Se äv. Lodin m.fl. 2013 s. 404].

- Notera även: Om svenskt aktiebolag går i konkurs, anses aktien avyttrad redan när bolaget försätts i konkurs [se 44:8 1 st 1 och 2 st IL, Lodin m.fl. 2013 s. 232 och prop. 1993/94:50 s. 199 och 200].

Exempel på skatteberäkning – försäljning av onoterade aktier (ej fåmansföretag)

1) A förvärvade 100 aktier i AB Alfa år 1 för 100 kr/st. 2) År 2 sker en nyemission, där A får köpa 1 ny aktie för 2 gamla för 40 kr/st. 3) År 3 köper A ytterligare 100 aktier i AB Alfa för 200 kr/st. 4) Samma år sker en fondemission, där A får en ny preferensaktie för fem innehavda aktier.

År 4 säljs 100 aktier för 200 kr/st, total köpeskilling 20.000 kr

Genomsnittligt anskaffningsvärde:

1) 100 x 100 kr =	10.000 kr
2) 50 (100/2) x 40 kr =	2.000 kr
3) 100 x 200 kr =	20.000 kr
4) Preferensaktierna ingår inte i genomsnittsberäkningen, då de är av annat slag än stamaktierna	---
250 st förvärvade för	32.000 kr

Genomsnittligt anskaffningsvärde 128 kr/st (32.000/250).

- Kapitalvinst (intäkt – kostnad): $20.000 \text{ kr} - 12.800 \text{ kr} (100 \times 128 \text{ kr}) = 7.200 \text{ kr}$.
- Skatt 25 % ($5/6 \times 30 \%$) $\times 7.200 \text{ kr} = 1.800 \text{ kr}$.

OBS! Genomsnittsmetoden innebär att samtliga delägarätter – aktier etc. – av *samma slag och sort som den avyttrade* ska ingå i beräkningen av omkostnaden. Det är inte möjligt att göra beräkningen utifrån enbart de sist förvärvade 100 aktierna (3), så att enbart de ska anses sålda och någon vinst inte föreligga [$20.000 \text{ kr} - 20.000 \text{ kr} (100 \times 200 \text{ kr}) = 0$].

[48:7 IL; jfr Exempel 5:10 i Lodin m.fl. 2013 s. 210]

Exempel på skatteberäkning – försäljning av marknadsnoterade aktier

Antag att A i stället hade sålt 100 aktier i ett börsbolag för 200 kr/st, men att A inte har några uppgifter om anskaffningsvärden kvar (och anta också att bankerna inte kan hjälpa till med sådana uppgifter i just detta fall).

För marknadsnoterade delägarätter är schablonmetoden ett alternativ till genomsnittsmetoden vid beräkningen av omkostnadsbeloppet. Således räddas A av schablonmetoden i den föreliggande situationen. För börsaktierna kan ett schablonmässigt omkostnadsbelopp användas som motsvarar 20 % av försäljningspriset: $20 \% \times 200 \text{ kr} = 40 \text{ kr/st}$ (omkostnadsbelopp).

- Kapitalvinst: $20.000 \text{ kr} - 4.000 \text{ kr} (100 \times 40 \text{ kr}) = 16.000 \text{ kr}$.
- Skatt 30 % $\times 16.000 \text{ kr} = 4.800 \text{ kr}$.

[48:15 IL, jfr även Lodin m.fl. 2013 s. 211]

Ang. marknadsnotering: se definition i 48:5 IL (se 2:1 2st, uppräkn. av def. i IL; se äv. Lodin m.fl. 2013 s. 211). Aktiebolag vars aktier är börsnoterade är per definition inte fåmansföretag (se 56:3 IL).

OBS! T.ex. ränta ges inte någon allmän definition i skattelagstiftningen (saknas i uppräkn. i 2:1 2 st IL). [se prop. 1989/90:110 Del 1 s. 402 och äv. s. 403-404]. Enligt *uttryckliga bestämmelser* i 42:7-11 IL anges dock ett antal olika *belopp som behandlas som ränta* (se Lodin m.fl. 2013 s. 190).

**Exempel på beräkning av skattereduktion om olika kapitalinkomster och förluster samma beskattningsår
– Jfr Exempel 5.12 på s. 238 i Lodin m.fl. 2013**

S har inkomster, vinster, förluster och kostnader enligt följande för aktuellt beskattningsår:

1) Utdelning på marknadsnoterade aktier	+ 15.000 kr
2) Räkna på bankmedel	+ 40.000 kr
3a) Kapitalvinst, marknadsnoterade aktier	+ 30.000 kr
3b) Kapitalförlust, marknadsnoterade aktier	- 100.000 kr
4) Kapitalförlust på privatbostadsrätt	- 30.000 kr
5) Kapitalförlust, marknadsnoterat skuldebrev	- 20.000 kr
6) Räntekostnader	- 180.000 kr

Skatteberäkning för S; intäkter – kostnader = Överskott/underskott (41:12 1 st IL)

<i>Inkomster</i>	1) + 15.000 kr
[42:1 1 st IL]	2) + 40.000 kr
Summa	+ 55.000 kr

<i>Utgifter</i>	6) – 180.000 kr
[42:1 2 st 1 o. 2 men. IL]	5) – 20.000 kr (avdragsgill till 100 %, 48:23 IL)
Summa	– 200.000 kr

55.000 – 200.000 kr = – 145.000 kr; – 145.000 kr

Kapitalvinster/kapitalförluster

3a/3b) Kvittning/avdrag förlust på marknadsnot. aktier (48:20 och 20 a IL)

- 3 a) Kapitalvinst + 30.000 kr
- 3 b) Kapitalförlust – 30.000 kr

0 kr

[48:20 1 st 1 men IL]

100.000 – 30.000 = 70.000 kr

Ej kvittad (outnyttjad) kapitalförlust = avdrag 70 % x 70.000 kr = – 49.000 kr

[48:20 a 1 st IL]

4) Kapitalförlust på privatbostadsrätt är avdragsgill till 50 % (46:18 2 st IL) – 15.000 kr (50 % x 30.000)

Summa underskott av kapital – 209.000 kr

[Pga underskott tillämpas regler om skattereduktion, 41:12 2 st IL, hänv. till 67:2 o. 67:10 IL]

Skattereduktion (67:10 IL) 30 % av 100.000 kr = 30.000 kr
21 % av 109.000 kr (209.000 – 100.000) = 22.890 kr

Om S har skatt på förvärvsinkomster för samma beskattningsår, kan S göra avräkning från sådan skatt pga underskott i kapital med maximalt: **52.890 kr**

Skattereduktion som inte kan utnyttjas ett år kan inte sparas och utnyttjas ett senare beskattningsår.

[Lodin m.fl. 2013 s. 181, 182 och 238]

OBS! Ang. 3a/3b: I exemplet ovan förekommer enbart marknadsnoterade aktier. Om det förekommer kapitalförluster även avseende onoterade aktier resp. aktier i fåmansföretag (kvalificerade andelar), ska kvittning göras i följande ordning:

- kapitalförluster som ska dras av i sin helhet (marknadsnoterade aktier),
- kapitalförlust som ska dras av till 5/6-delar (onoterade aktier),
- kapitalförluster som ska dras av till 2/3-delar (fåmansföretagsaktier).

[48:20 2 st IL]

Till den del en kapitalförlust på marknadsnoterade aktier återstår efter kvittning, ska 70 % dras av.

Till den del en kapitalförlust på onoterade aktier återstår efter kvittning, ska 5/6 av 70 % dras av.

Till den del en kapitalförlust på kvalificerade andelar återstår efter kvittning, ska 2/3 av 70 % dras av.

[48:20 a 1 st, 2 st och 3 st IL]

Exempel på skatteberäkning – försäljning av privatbostadsfastighet

A köpte för flera år sedan sin villa för 1.500.000 kr. A sålde fastigheten under beskattningsåret för 2.500.000 kr. A har under beskattningsåret och de 5 föregående beskattningsåren lagt ned 250.000 kr för förbättrande reparationer och underhåll på fastigheten. Därmed har fastigheten ett bättre skick vid försäljningen än den hade vid förvärvet. A anlitar för försäljningen en fastighetsmäklare, som tar 50.000 kr i arvode.

- Kapitalvinst:
2.500.000 kr, försäljningspris
- 50.000 kr (44:13 IL, utgifter för avyttringen)
- 1.500.000 kr (44:13 och 44:14 1 st IL, omkostnadsbeloppet – anskaffningsutgiften)
- 250.000 kr (44:14 1 st samt 45:11 och 12 IL, omkostnadsbeloppet – förbättringsutgifter)
700.000 kr, kapitalvinst
- Skattebelastning 22 % [$22/30 \times 30\%$ (skattesats)] $\times 700.000 = 154.000$ kr [45:33 och 65:7 IL]

Exempel på skatteberäkning – försäljning av privatbostadsrätt, Jfr Exempel 5.15 på s. 226 i Lodin m.fl. 2013

B har en bostadsrättslägenhet i bostadsrättsföreningen Drabanten, som har 10 medlemmar vilka vardera har tillskjutit 50.000 kr för föreningens förvärv av fastigheten. Föreningen har lånat 2.000.000 kr för uppförandet av bostadsbyggnaden på fastigheten. Två år senare säljer B sin bostadsrätt för 150.000 kr. Dessförinnan har han gjort förbättringar i lägenheten (installation frysfrys och mikrovågsugn) för 8.000 kr. Medlemmarna har gjort kapitaltillskott till föreningen om 100.000 kr, som föreningen har använt för amortering på lånen.

- Kapitalvinst:
Försäljningspris 150.000 kr
Anskaffningsutgift, insats (46:5 1 st IL) 50.000 kr
Kapitaltillskott, andel av 1/10 (46:7 1 och 2 st IL) 10.000 kr
Förbättringsutgifter (46:8 IL) 8.000 kr
Omkostnadsbelopp, summa 68.000 kr – 68.000 kr
Kapitalvinst 82.000 kr
- Skattebelastning 22 % [$22/30 \times 30\%$ (skattesats)] $\times 82.000 = 18.040$ kr [46:18 och 65:7 IL]

OBS! För att en bostadsrätt vid beskattningen av försäljningen ska anses utgöra privatbostadsrätt och inte näringsbostadsrätt för avyttringsåret måste bostadsrättsföreningen ha bildats före avyttringsåret och föreningen måste ha påbörjat sin verksamhet före avyttringsåret (krav för att s.k. äkta bostadsföretag ska anses föreligga vid avyttringsårets ingång). [46:3 IL, 2:18 och 19 IL samt RÅ 2000 ref. 59.]

- Bostadsförening är för övrigt något annat än privatbostadsrättsförening.

Exempel på skatteberäkning – avyttring av andra tillgångar/främst olika slags privat lösöre (52 kap. IL)

C har under beskattningsåret:

- 1) sålt sin privata bil för 50.000 kr. C köpte den för några år sedan för 200.000 kr.
- 2) sålt sin segelbåt för 135.000 kr. C köpte båten för ett par år sedan för 100.000 kr.
- 3) sålt ett diamantsmycke för 90.000 kr. Smycket såldes genom en handlare, som fick ett arvode på 10.000 kr. Uppgift om inköpspris för smycket saknas, eftersom det hade ärvts av C.

- Kapitalvinst:
1) Bilförsäljningen gav en kapitalförlust. Förluster får dock inte dras avseende personliga tillgångar, då värdenedgången kan ses som en personlig levnadskostnad beroende på personlig användning av tillgången (som t.ex. här ang. en bil). [52:5 2 st 1 men (och äv. 9:2 1 st) IL. Lodin m.fl. 2013 s. 227]
- 2) Pris 135.000
Omkostnadsbel. -100.000
Vinst 1 35.000 35.000 kr
- 3) Pris 90.000
Utgift, arvode -10.000
80.000
Omkostnadsbel., -20.000 [$25\% \times (\text{pris } 90.000 - \text{arvode } 10.000)$] [52:2 1 st IL]
Vinst 2 60.000 60.000 kr
Summa 95.000 kr
Kapitalvinst 45.000 kr [sammanlagd kapitalvinst 1+2 >50.000 (44:13, 52:2 2 st IL. Lodin m.fl. 2013 s. 227)]
- Skattebelastning 30 % (skattesats) $\times 45.000$ kr = 13.500 kr [65:7 IL].

Exempel på skatteberäkning – uthyrning av privatbostadsfastighet

D bor under ett år i en annan stad och hyr ut sin villa i Örebro till en bekant. D har under aktuellt beskattningsår erhållit en hyresersättning om 15.000 kr per månad. D har betalat 25.000 kr för en reparation i villan pga skada uppkommen under hyrestiden.

- Kapitalinkomst:
- Inkomst + 180.000 kr (12 x 15.000) [42:1 1 st och 42:30 1 st IL]
- Avdrag
- schablonavdrag 1 – 40.000 kr (Utgifter för upplåtelsen, t.ex. reparationen, får ej dras. Avdrag görs i stället med 40.000 kr/år) [42:30 2 st 1 och 2 men IL. Lodin m.fl. 2013 s. 258]
- schablonavdrag 2 – 36.000 kr (20 % x 180.000) [42:31 1 st IL. Lodin m.fl. 2013 s. 258]
- Överskott kapital 104.000 kr*
- Skattebelastning 30 % (skattesats) x 104.000 kr = 31.200 kr [65:7 IL]

OBS! I inkomstslaget kapital finns ingen motsvarighet till s.k. uttagsbeskattning. Därför beskattas inte ägares och närståendes utnyttjande av familjens privatbostadsfastighet, såsom deras nyttjande av egna villan eller sommarstugan. Det finns inte några bestämmelser om uttagsbeskattning av tjänster utanför inkomstslaget NRV, där uttag kan ske t.ex. pga nyttjande av en näringsfastighet (se Lodin m.fl. 2013 s. 186 och 249 samt äv. prop. 1998/99:15 s. 175). Detsamma gäller enligt min mening t.ex. om D skulle ha en inneboende, som får bo gratis i en del av villan. Det finns inte heller någon motsvarighet i inkomstslaget kapital till förmånsbeskattning som i inkomstslaget tjänst. Även om ett marknadsvärde går att fastställa för förmånen att bo gratis, i enlighet med 61:2 1 och 2 st IL), kan inte beskattning ske eftersom förmånen faller utanför det skattepliktiga området. Jämför i sammanhanget att skattepliktig förmån i inkomstslaget tjänst inte definieras i IL. Emellertid är det inte ovanligt att Skatteverket börjar en utredning om förmånsbeskattning i inkomstslaget tjänst med att resonera om marknadsvärde utan att först underbygga huruvida förmån över huvud taget kan anses ha uppkommit. En skattepliktig förmån i inkomstslaget tjänst anses föreligga om det av arbetsgivaren utgivna har så starka privata inslag till arbetstagarens fördel att de väger tyngre än behovet av nyttigheten i och för arbetstagarens arbete. En inbesparing i den anställdes levnadskostnader är för övrigt inte ett av arbetsgivaren utgivet objekt, och utgör därför inte i sig en skattepliktig förmån i inkomstslaget tjänst (se SOU 1999:94 s. 61-63). Ett resonemang bör således inte börja med bedömningen av ett marknadsvärde, utan med frågeställningen om det som värderas över huvud taget faller inom det skattepliktiga området och därigenom kan hänföras till något inkomstslag.

Huvudsaklighetsprincipen resp. delningsprincipen – blandade fång (avyttring/gåva)

- Huvudsaklighetsprincipen, avseende fastighetsöverlåtelse. Ersättning > taxeringsvärdet → avyttring. Annars gåva (se Lodin m.fl. 2013 s. 233).
- Delningsprincipen *torde* vara tillämplig vid överlåtelse av alla andra tillgångar än fastigheter (se Lodin m.fl. 2013 s. 198 och hänvisning till RÅ 1943 ref. 9, RÅ 1983 Ba 14 och RÅ 1988 ref. 22). Om köpeskillingen för t.ex. aktier motsvarar halva marknadsvärdet, anses 50 % av aktierna omfattade av benefikt fång (gåva) och 50 % av aktierna anses avyttrade (delningsprincipen). Den särskilda begränsningsregeln i 44:24 IL, som innebär att kapitalförluster på tillgångar avyttrade mot ersättning under deras marknadsvärde bara ska anses som kapitalförluster om omständigheterna visar att säljaren inte har haft för avsikt att öka köparens förmögenhet, saknar betydelse i delningsfallen. Det beror på att den ena delen utgör ett helt benefikt fång och att den andra delen har överlåtits till sitt marknadsvärde (se Lodin m.fl. 2013 s. 233). Om någon gåvoavsikt inte föreligger, anses för övrigt hela fång utgöra en avyttring – delningsprincipen aktualiseras således inte.

OBS! Stämpelskatt för förvärv av fast egendom aktualiseras inte om ett förvärv betecknat som gåva sker mot att förvärvaren övertar skulder för vilka pantbrev föreligger eller annars mot ersättning, och ersättningen därmed blir < 85 % av egendomens värde (vilket som regel är taxeringsvärdet för året närmast före året då lagfart beviljas å fång). Då föreligger gåva i enlighet med 5 § lag (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter (se äv. Handledning för gåvobeskattning s. 53 (RSV 1993, RSV 422 utg 2). [Stämpelskatt för fysisk persons fastighetsköp, 1,5 % x egendomens värde. Se 1 § och 8 § 1 st nyss nämnda lag.]

Förkortningar

IL, inkomstskattelagen (1999:1229)
NRV, näringsverksamhet